

Izhaja vsake drugo
soboto. Naročnina
mesečno 1 dinar.

NAŠA MOČ

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ljubljani,
Stari trg šte. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 12.

Ljubljana, dne 3. julija 1922.

Leto 16.

Očitki.

Industrija se pri nas precej dobro razvija. Po prevratu se je pokazalo, kako smo malenkostni, ko nimamo zadostno razvito industrijo. Nemčija, katere industrija je danes na vrhuncu, lahko kljubuje vsem, in je ne morejo vkljub vsem prizadevanjem ugonobiti. Pri raznih meznih razpravah se večkrat slišijo očitki, kakšno delavstvo je tam in kakšno pri nas. Pravijo, da je nemški industriji pripomoglo delavstvo do tega, da je danes tako močno in da lahko vzdrži vsako konkurenco in da ji mi ne moremo konkurirati.

Prav radi priznamo, da je temu tako. Treba pa je poiskati vzrok, zakaj da je tam tako in pri nas pa drugače.

Poglejmo samo, kar smo se sami lahko prepričali, ko so se slovenski rudarji odločili, da obiščejo svojo domovino, so dobili brez odlašanja vse ugodnosti od strani države in še podjetnikov. Ni se jim stavila prav nobena ovira.

Delavstvo je svobodno v svojem strokovnem gibanju, ima obratne svete, soodločuje v vseh države se tičočih vprašanjih. Zanimivo je, da se je izjavil neki podjetnik v eni večjih tovarn, da mu je še celo ljubo, da ima delavstvo obratni svet, češ: »Mi ni treba skrbeti za red v tovarni, v tem, ko sem poprej imel večne sitnosti.«

In pri nas. Če se reče, da bi delavstvo moralo soodločevati enakopravno vsem stanovom, je ta hujskač, celo protidržaven element. Ako se omeni obratni svet, še če se omeni samo zaupniški sistem, je takoj tukaj nevarnost, da bo celotno narodno gospodarstvo uničeno. Kaj še, da bi se dalo delavstvu, njegovim strokovnim organizacijam prosto pot, še manj pa, da bi dobilo delavstvo kakšne ugodnosti. Nič se ne zahteva kakšnih izjem, temveč samo to, kar imajo drugi stanovi, do česar je upravičeno. Ne da se. Ker je delavec manj vreden. Tako vsaj misli današnja kapitalistična družba bodisi te ali one barve.

Potem pa se predbaciva, kakšno je delavstvo in se ga ometuje s sebičnostjo. Kadar bo delavstvo toliko sebično ali vsaj 50 odstotkov toliko, kot je današnja kapitalistična družba, potem pa se ga lahko dolži sebičnosti. Dokler pa delavstvo še ekstenzivno sebičnosti ne bo imelo, kot je danes še nima, toliko časa se ni treba smeti.

Najprvo je treba tukajšnjemu delavstvu dati to, kar ima delavstvo n. pr. v Nemčiji, potem se bo šele lahko govorilo,

da bi tudi pri nas tako bilo. Toliko časa, dokler bo delavec videl in občutil, da se ga samo izžema, pripozna pa se ga ne za enakopravnega, tako dolgo ne bomo niti z daleka se približali tem razmeram kot so tam.

Tudi pri nas ni vseeno delavstvu, kakšna je industrija, vendar če ne dobi svojega upravičenega deleža, ni dolžno se za nekaj zavzemati, da bi svoj položaj še bolj poslabšalo.

Dolži se strokovno organizacijo, da slabo vzgojuje delavstvo.

Povdarimo enkrat za vselej: Strokovna organizacija vzgojuje delavstvo in bo vzgojevala, vendar tako, da bo delavstvo samozavestno in ne sužensko.

Kadar bo strokovna organizacija videla, da se razmere tudi na nasprotni strani zboljšajo v prid delavstvu, tedaj bo tudi ona storila svojo dolžnost in pripravila delavstvo za vpostavo rednih razmer.

Če pa ne. Delavstvo ne prosi, temveč upravičeno zahteva. Po tej poti bo šlo za njim, ki je rekel, da ni razlike med človekom in človekom.

Občni zbor J. S. Z.

Trinajstič so se sestali delegati JSZ k rednemu letnemu zborovanju. V nedeljo, dne 25. junija t. l. se je vršil XIII. redni letni občni zbor JSZ. Ta občni zbor pa se je razlikoval od prejšnjih v tem, da so bili na prejšnjih občnih zbiorih zastopniki skupin, dočim so bili na zadnjem zastopniki posameznih v JSZ včlanjenih zvez. Občni zbor se je vršil v prostorih I. ljub. del. kons. društva na Kongresnem trgu.

Predsednik tov. Gostinčar je otvoril ob pol 10. uri dopoldne občni zbor ter konstatiral sklepčnost. Zastopane so bile vse včlanjene zveze po svojih zastopnikih, 38 po številu.

Po poročilih tajnika in blagajnika se je odobril računski zaključek za l. 1921 in se je prešlo na volitev načelstva.

Izvolilo se je naslednje tovariše: Fr. Kremžar, Franc Terseglav, Anton Marinko, Josip Rutar, Alojzij Burkelje, Srečko Žumer in Ivanka Kosec.

V glavni strokovni odbor in glavni nadzorstveni odbor pa pošlje vsaka včlanjena zveza po enega zastopnika.

Ker je bilo treba po reorganizaciji celotne organizacije preurediti tudi poslovnik se je isti po kratki debati sprejel. Članarina zvez se je določila na 18 odstotkov.

Ob pol 2. uri popoldne je predsednik zaključil lepo uspeli občni zbor.

Iz organizacij.

Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva.

Zveza se stalno širi. V prihodnjih dneh postanemo zopet za nekaj skupin močnejši. Razveseljivo je, da posebno nove skupine živahno delujejo, čeprav morajo premagati marsikatero težavo, kakor običajno pri vsakem začetku. Dobra volja in odločnost pa premaga vse. Težave so posebno z organizacijo gozdnih delavcev, ker so člani skupin razkropljeni po raznih krajih. Tukaj bo pred vsem potrebna organizacija zaupnikov. Mezna gibanja pa se bodo morala voditi za več krajev skupaj ali za celo pokrajino. Želimo od gozdnih delavcev več poročil, tudi za »Našo Moč«. Isto je z žagarji. Nič zato, če vas je v enem kraju tudi samo par in imate plačilnico; ker vse te male plačilnice tvorijo v centrali eno veliko enoto in moč, ki bo lahko, če bomo vztrajali, kmalu nastopila.

»Našo Moč«, ako jo kdo ne sprejme, naj takoj reklamira, kar je poštine prosto. Čudno pa se nam zdi, da dobimo časopisje nazaj s pripombo, da se ne sprejme, nato pa člani reklamirajo, ker imajo plačano. Bomo preiskali, kdo dela opombe in pošilja nazaj?! Tajniki skupin naj redno poročajo o delovanju v svojem okrogu, ter o ravnanju in postopanju podjetnikov z delavci, ker je dostikrat važno, če si zabeležimo tudi malenkosti. Blagajniki naj skrbijo, da se pošljejo redno do 10. v mesecu obračune in denar mesečno naprej, kakor določa poslovnik.

Predstojniki naj ne pozabijo na svojo dolžnost sklicevati redne mesečne seje in sestanke.

Strokovna zveza javnih in zasebnih uslužbencev. Zdravstveni odsek v Ljubljani je poslal upraviteljsvom vseh bolnic, blaznic in hiralnic v drž. upravi, z ozirom na mnogobrojne prošnje, kakor na zadnjo odločno spomenico sekcije bolniških uslužbencev, naznanilo, da je rešitev tega vprašanja v rokah ministrstva nar. zdravja odnosno finančnega ministrstva in, da se mora odsek strogo držati v okviru dvanajstin, ki so bile odmerjene v letu 1919. Pač pa se bo v polni meri zadostilo upravičenim zahtevam uslužbenstva, ko se uveljavi s 1. julijem ali s 1. avgustom t. l. novi proračun. Nam je znano, da ni v celoti zboljšanje položaja bolniškega uslužbenstva v rokah zdr. odseka, ampak prizadetega ministrstva, kateremu pa menda noče biti znano, da kmalu ne bo v nobeni

bolnici nobenega strežnika in strežnice. Ministrstvu tudi menda ni znano, da imajo n. pr. v Celju strežniki 200 K mesečne plače in veliko bolje ni drugod. Nam je znan novi proračun, v katerem so krediti za naše bolnice še vedno 100 odstotkov prenizki. Kdo pa bo poplačal dolg 5 milijonov kron, ki so ga bile prisiljene dosedaj napraviti samo ljubljanske bolnice? Znano nam je, da dobe sedaj naše bolnice poleg dvanajstin za julij tudi 1 milijon Din izrednega kredita. Ni pa nam še znano, če dobe zato tudi primerno povišanje plač bolniški uslužbenci, da se prepreči težek položaj upraviteljev in kulturni škandal, če bo celokupno režijsko osebje in strežništvo, kmalu lepega dne prisiljeno povsod korporativno zapustiti bolnice. Naj to uvažujejo merodajni faktorji in se zavedo, da bo naša ura kmalu bila 24. Oni pa, ki trpe pod sedanjimi razmerami, pa se naj zavedo, da je skrajni čas, da se organizira vsak v »Sekciji bolniških uslužbencev«! Bodi mo sami svojega položaja kovači!

D. M. v Polju. V nedeljo dne 25. junija t. l. se je vršil pri nas redni letni občni zbor naše skupine. Na tem občnem zboru se je preosnovala skupina JSZ v skupino SZTD. Skupina je imela v preteklem letu 224 članov. Odstopilo jih je med letom 44, pristopilo pa 10. Premoženje skupine znaša 6.940 K ter inventar v vrednosti 8.960 kron. Poročilo se odobri. Potem se izvoli novi odbor: Predsednik Franc Kukovica, podpredsednik Rešek Janez, tajnik Rant Franc, blagajnik Pintar Karol in sledeči odborniki: Gostinčar Franc, Kukovica Jakob in Ocvirk Alojzija. Tov. predsednik obrazloži še nato pomen in naloge novega odbora in se zahvali za zaupanje ter zaključni občni zbor.

Stavka knjigoveškega delavstva v Ljubljani. Vsled neznosnih življenjskih razmer je delavstvo knjigoveške obrti prišlo, prisljeno za obstoj življenja, mezno gibanje. Ker niso pomagala nikaka posredovanja pri svojih delodajalcih je delavstvo pričelo posluževati se svojega skrajnega sredstva in stopilo omenjeni dan v stavko. Mi, kot krščanski socialisti, jim želimo skorajšnjega in popolnega uspeha. Komentirati pa moramo pri tem žalostno dejstvo, da so se v tem boju dobili elementi, ki sami ne spoznajo svojega neznosnega položaja. Kopljejo si svoj grob s tem, da, namesto, da bi solidarno stopili v vrste svojih sotrpinov, podpirajo brezsrčno odpornost principalov ter nadomeščajo tovariše, tiste tovariše, ki se žrtvujejo ne le za sebe, ampak tudi za nje. Na tej poti ljudje božji, si ne bomo zboljšali nikdar svojih razmer. Ne z rokami, ampak s svojo odločno voljo bomo pokazali našim predpostavljenim kako vrednost in veljavo zavzemamo tudi mi v človeški družbi. Ko bo zmaga bojujočega se delavstva popolna, si bodo zmagovalci pač zapomnili take »tovariše« in bo z njimi tudi primerno obračunali.

Jesenice. Redni sestanek SZTD se je vršil 22. jun. ob 8. uri zvečer. Poročilo podpredsednika tov. Bručan Jožeta je bilo glede dopusta delavstva od strani tovarne rečeno na trimesečno dobo, to je k podjetju betonske družbe »Ast« o tem se je na se-

stanku največ razmotrivalo in primerjalo to delo k našemu navadnemu delu v obratu. Posebno pa glede plače, ker so vsi delavci pri omenjeni družbi grozno prizadeti glede plač. Obravnavalo se je tudi o tem, ker je baje družba vložila tozadevno prošnjo za podaljšanje delovnega časa, z vzrokom, da se napravijo nove betonske rake, ker so res stare v popolnem razpadu. Po izvršitvi tega prepotrebnega dela upamo, da bo tovarna začela boljše obratovati? Sedaj še v celi zadevi nimamo točnih vednosti, kako bode ono zapostavljeno delavstvo, ki je začasno pri družbi »Ast« od naše strani izhajalo. Tozadevno se je vršil pri »Jeleni« shod v ta namen, ki se ga je udeležilo splošno delavstvo. Prebrale so se tudi želje in zahteve delavstva, ki naj se izroče vodstvu tovarne. Tozadevno do sedaj še nimamo točnih sklepov ali pogodb. — SZTD namerava prirediti izlet k Svetemu Joštu pri Kranju. Izleta se udeleži tudi delavska godba K. d. d. Vsled tega vabimo vse bratske skupine Tržič, Škofjo Loko, Sorca, Preška, Javornik, Žirovnica, Selca, Kranj Kamna gorica, Kropa, Medvode, Šmartno pri Kranju, posebno pa našo SZTD in tobačno tovarno, in vse ostale krščansko misleče delavstvo. Naša skupina pričakuje častne udeležbe. Izlet se vrši 30. julija ob vsakem vremenu zato prosimo, da nam vse skupine prijavijo udeležbo članov vsaj do 15. julija. Ker namerava skupina s tem izletom prirediti tudi delavski tabor. Sporeda tega izleta ne moremo natanko tukaj objaviti, ker skupina mora priti v ožji stik z našo centralo. Delavci delavke, do svidenja pri Sv. Joštu.

Dne 4. junija je bil sklican v slov. šoli sestanek radi ustanovitve gospodinjske šole. Na tem sestanku so bili zastopani poleg občine še razni predstavniki, kakor tudi zastopniki delavskih organizacij. Zastopana je bila tudi naša skupina. Poročevalka g. Zemljanova je razložila vse potrebno, kar spada k gospodinjskemu (gospodinjstvu) Zemljanova je žela velik uspeh v gospodinjskemu že v Boh. Bistrici in upam, da se bodo tudi naša dekleta in žene začimale z vso vne- mo za gospodinjsko šolo), posebno pa to, da je za Jesenice kot industrijski kraj taka šola nujno potrebna. Razvidi se, da so pogoji ugodni za takojšnjo ustanovitev, posebno pa še, ker imamo v šoli prostora dosti, da bi odgovarjal za pouk. Brez ugovorov in nasprotja so bili vsi navzoči za to, da se ustanovi, posebno gospodinjstvo in dekleta so se mnogo zanimala, ker so one vse dosedaj vodile in pripravljali odbor svoj ožji odbor. Predno se je ta hvalevredni sestanek zaključil, se je na predlog začasnega predsednika izvolil pripravljalni odbor, ki naj stori vse potrebno, da se gospodinjska šola kar mogoče preje prične. Od naše skupine je v pripravljalnem odboru tov. Krivc J. Upamo, ako se to izvede, da bodejo (kar mogoče) imele tudi hčerke delavcev priliko izuriti se v gospodinjskosti. — G. D. U.

Velenje. Strokovna zveza rudarjev je vložila zadnji čas sledeče zahteve:

1. Naj dobe rudarji nazaj vso ukinjeno aprovizacijo po istih cenah, kot je bila do 10. decembra 1921, ako ne vso aprovizacijo pa vsaj štiri glavne stvari, t. j.: moko, zabelo, meso in sladkor.

2. Če bi se aprovizacija sploh ne dosegla, tedaj naj se pa plača zviša na 100 odstotkov na vseh prejemkih zaslužka, ker za toliko je narasla draginja od decembra 1921 pa do sedaj.

3. Vse plače in druge ugodnosti se naj po draginji regulira vsakih 6 tednov.

4. Izplača se naj vse do 27. aprila nazaj kot je bila pogodba sklenjena da se z istim dnevom t. l. razveljavi, a je še danes v veljavi ker se s tem godi delavstvu velika krivica.

5. Naj se v najkrajšem času sezida več delavskih stanovanj.

6. Naj dobe nazaj samski delavci svoj deputatni premog kot so ga preje vedno dobivali.

Strok. zveza rudarjev Velenje.

Velenje. Na večkratno pritožbo rudarske zveze v Velenju se je na odločno posredovanje Jugoslovanskega kluba odredila preiskovalna komisija za državni premogovnik Velenje, ki je bilo polno smradu in nereda. Našle so se take nerednosti, da je odstavljen surovi in nekdani mogočni inženir Čuček, ki je vsako še tako upravičeno prošnjo odbil. Izrazil se je svoj čas še ne dolgo od tega, da od njega ni treba pričakovati nobene pomoči, da jo naj gremo v farovž iskati. Rekel je tudi, da se ne boji nikogar, čudno komu se je mogel sedaj ukloniti, če se mu res ni bilo treba nikogar bati. Najlepša čednost ki jo je imel na sebi je bila ta, da je pil po cele noči, seveda pijanci se ne boje nikogar, a pa tudi pride čas, da se v jamo zvrne. Inženir Čuček spomni se, kaj ti je v decembru 1921 »Novi čas« naglašal, da bo treba pomesti in priti z železno metlo v Velenje. Ti si svoj čas še norce bril z nami, da z nami se sploh razgovarjati nočeš, dobro mi pa s teboj nismo več hoteli, a namesto nas so govoril pa drugi. Adijo, srečno pot g. Čuček, pa ne pozabi nikdar kako dobro ti je bilo v Velenju, a vse mine, na to se menda nisi nikoli spomnil. Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade. — Rudarska zveza v Velenju.

Tobačno delavstvo. Delavstvo tobačne tovarne krvavi in bo izkravelo, ako ne pride pomoč v najkrajšem času. Revščina in grozna stiska, ki tira družine tobačnega delavstva naravnost v obup in to zaradi tega, ker njihovi očetje in matere v mnogih slučajih ne morejo nuditi niti krompirja in kruha je velikanska. In kako bi ne bila? Borih 1600 kron mesečno, katere zasluži delavka tobačne tovarne naj po mnenju merodajnih gospodov v finančnem odboru zadostuje za hrano in preskrbo za družino, kar je pri današnji draginji za eno osebo premalo. Obljubljene povišice na draginjske doklade še do danes niso regulirane, kajti merodajni gospodje imajo gluh ušesa. Trpini pa zdihujejo, preklinjajo, in v srcu se jim vzbujajo mržnje, katerih prej niso poznali. Gospodje tako ne pojde; napravite to, kar zahteva človeški čut pravičnosti, dajte ubogim delavcem in delavkam to, kar potrebujejo z družinami vred za to boro življenje, za vsakdanji kruh, do katerega imajo vendar pravico, ako pa tega ne storite, pripišite si posledice sami sebi. Gospode narodne poslance brez razlike strankarske pripadnosti pa prosimo,

naj na merodajnih mestih povedo, da tako se ne vzgaja ljubezen do domovine.

Služkinje. Poletni čas je tu. Vsak, ki ima pravico do dopusta se ga posluži. Letos imate tudi ve pravico do dopusta. Vsled tega se ga poslužite. Poselski red § 10 pravi: Po dveletnem službovanju brez presledka ima posel pravico vsako nadaljnj leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna.

Nastop dopusta naj se določi sporazumno z ozirom na potrebe gospodinjstva in na osebne razmere posla in sicer praviloma v času velikih šolskih počitnic.

Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta doklada za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, ki se mora v polnem znesku odšteti ob nastopu dopusta.

Pravica do dopusta ugasne, ako posel odpove službo, ali ako je iz tehtnih razlogov §§ 17 in 18 iz službe odpuščen.

Če je iz okolnosti razvidno, da je odpovedal gospodar poslu službo le zato, da bi preprečil pravico do poselskega dopusta, je posel upravičen zahtevati odškodnino v znesku, ki bi jo bil dolžan plačati gospodar za dobo preprečenega dopusta.

Iz gorenjega je razvidno kakšne pravice ima posel z ozirom na dopust. Borba za poselski red je bila huda, vsled tega je treba sedaj posluževati se tega, kar je pri-
toreno.

Ona služkinja, ki bi pa ne znala si pomagati naj se oglasi v pisarni »Poselske zveze«, ki posluje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 4. do 5. ure popoldne.

Čas hitro mine in če ne porabite prilike bo marsikatera brez dopusta in bo tako za eno leto prikrajšana.

Poselska zveza.

Mezdno gibanje uslužbenstva Gospodarske zveze. Spor je zadnje čase postal jako oster, vsled postopanja načelstva Gospodarske zveze z zaupniki in člani skupine, ter vsled preganjanja delavcev od strani uradništva. Stokovna zveza jav. in zasebnih uslužbencev je izročila celo zadevo novemu načelstvu JSZ.

Ljutomer.

Ustanovili smo si lastno organizacijo s sedežem v Ljutomeru. Zavedajmo se viničarji in kmečki delavci, da v skupnem in enotnem delovanju si bomo priborili svoje upravičene zahteve. Zato se torej naj vsak viničar in kmečki delavec zaveda in pristopi k svoji organizaciji SZVKD, katera vam hoče izvajati vaše pravice in zahteve, da bo tudi viničar in kmečki delavec deležen boljšega življenja v človeški družbi, da bo lahko pošteno in pravično prživel sebe in svojo družino.

Zdramimo se in skrbno na delo, da se organiziramo v naši organizaciji, da se bomo zavedali, da ni zadosti, da bi bil upisan temveč, da natančno in redno spolnuje vsak svoje dolžnosti in redno plačuje mesečne prispevke, ker le takrat, ko bo red in sloga v naših vrstah, lahko upamo, da se bo dalo kaj doseči. Pokažimo svetu, da tudi v naših vrstah vlada red in složnost in da se ne ustrašimo nobene grožnje, bodisi gospodarjev ali kogarkoli. Pozdravljeni, več prihodnjič.

Prometna zveza.

Dolžnosti odbora in članov.

Človek ima v vsakem svojstvu dolžnosti, katere mora vestno in natančno izpolnjevati, da ne škoduje sebi samemu in celoti. Železničar, ki ne vrši svoje službe po predpisih, bode ali neupoštevati ali kaznovan, če ne celo odpuščen. Tako je tudi povsod drugod od najvišjih službenih mest pa doli do najprostejšega delavca. Ista načela morajo veljati tudi za vsako organizacijo v polni meri, pa je ta že ali one stroke, torej tudi za Prometno Zvezo.

Naslednje vrstice naj bi bile vsem vpoštev prihajajočim pouk, katerega naj bi si isti utisnili za vedno v spomin in se tudi vestno po njem ravnali. Le resno deli vodi do zaželenih ciljev. V dobri organizaciji mora delovati eden za vse in vsi za enega. Osební interesi ne smejo nikogar zapeljati na potu pogubne sebičnosti in šušmarstva.

Začnimo pri odboru, ki sestoji običajno iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, odbornikov in namestnikov. Odbor je poklican skrbeti ne le za splošen procvit organizacije temveč tudi za duševni in gospodarski napredek članov po določenih pravilih. Ako hočemo nuditi kolikor mogoče nekaj popolnega, tedaj moramo spregovoriti o posameznih članih odbora posebej.

1. Predsednik. Sicer zelo častno, a tudi odgovorno mesto zanj, hoče postaviti svojega moža. On je kamen, ob katerega butajo razni valovi in viharji. On je tisti usmiljenja vreden človek, ki naj bi izpolnil članom vse želje, včasih mogoče in opravičene, včasih pa tudi neopravičene in nemogoče, in to kar čez noč. Pri predsedniku se neha vsa uvidevnost, dasi je predsednik le glava telesa, katero naj bi delovalo z vsemi svojimi členi in mišicami. Glava daje smer, katero naj hodi celo telo. On je predstavitelj svoje organizacije na zunaj, biti mora torej odločen, neustrašen in dosleden. Noben uspeh ga ne sme oplahiti pred nadaljnjimi ofenzivami. Na znotraj pa mora znati vzdrževati red in društveno disciplino. Med člani mora gojiti tovariško sporazumljenje in zaupanje do lastne organizacije. Hoja po tej poti mu bo zagotovila ljubezen, spoštovanje in sodelovanje tistih, ki so ga postavili na njegovo častno mesto in delo mu bo znatno olajšano. Kar je tukaj rečeno o predsedniku, velja v polni meri tudi za podpredsednika. Le-ta mora sodelovati s predsednikom v tesnem stiku, da ga po porebi lahko vsaki čas in povsod zastopa ali nadomesti.

2. Tajnik mora biti duša organizacije. On naj bi stal predsedniku tako zvesto ob strani, kakor udje telesa. V glavnem mora tajnik voditi natančno evidenco članov in društveno korespondenco ter zapisnik sej in zborovanj. Žalibog pa opazimo v tem oziru ravno nasprotno; možaku se pač dopade naslov, ne pa tudi smisel za delo. Posle tajnika vrši ali predsednik sam ali pa nihče. Na tem nedostatku so tovariši predsedniki po največ sami krivi, ker ne drže reda.

3. Blagajnik. Če je tajnik duša organizacije, tedaj pa je blagajnik njeno srce. Od blagajnika je v veliki meri odvisno obstoj in razvoj organizacije in red, ki ga ne moremo dovolj priporočati. Biti mora torej nad vse delaven. Ako niso blagajniški zapiski v redu, ni mogoče članarino in drugo redno iztirjevati in odvajati tja, kamor spada. Če pa se denarna sredstva ne stekajo pravočasno, je moč organizacije oslabiljena, če ne celo postavljena na mrtvo točko. Skrben blagajnik bo znal uplaviti na redno vplačevanje in ne bo imel nikoli zaostankov, to bo razvoju društva koristno. Bilježiti pa moramo tudi tukaj, da se tovarišev blagajnikov drži ista bolezen, kakor tajnikov. Svoje posle kaj radi zvale na rame drugih, česar pa je največ kriva zopet le prevelika popustljivost predsednika. To ne bi smelo biti, vsaki naj vrši svoje delo, da ne bodo drugi radi nje-
ga opešali.

4. Odborniki so predsedniku dodeljeni svetovalci. Poleg tega je njih glavni posel vzdržati vez med člani in odborom in pa agitačno delo. Odborovih sej naj bi ne zamujali nikoli, da bodo o delovanju celokupnega odbora in pa organizacije sploh vselej natančno poučeni. Brez tega tudi ne morejo biti predsedniku v pomoč. Članom ne bi mogli dajati pravih in točnih pojasnil in posledica temu je znana: nezaupanje članov do odbora in organizacije vobče. Mislimo si slu-

čaj, da predsednik skliče sejo ali sestanek, slednjič pa obsedi sam pri celem dnevnem redu ter obupno razmotriva, kako bi se najlažje temu poslu odkrižal in sklene sam pri sebi, da se odselej ne bo več briga za društvo, še manj pa za kakega člana. Društvo je propadlo in s težavo se da zopet obnoviti in to samo po nemarnosti odbornikov. Kar smo rekli o namestniku predsednika, velja samoumevno tudi za vse druge namestnike. Preostane nam še jedro društva in to so:

5. Člani. Pravimo, da so člani jedro društva, in to morajo biti. Na članih samih je ležeče, da organizacija ne le obstoji, da tudi rase, cvete in rodi sad. Napačno je naziranje med člani, da je glavno odbor, oni pa da so le nekaj postranskega. Ravno narobe je res: člani so vse, odbor pa je le njih voditelj. Saj so si izbrali odbor izmed sebe, toraj niso predsednik, tajnik, blagajnik, odborniki in njih namestniki nič drugega kakor tudi le člani. V gotovih zadevah imajo vsi skupaj ene in iste dolžnosti napram društvu, kakor n. pr. plačevanje članarine in drugih prispevkov. Prav posebno bi članom na srce položili, da je razmah organizacije, to je nabiranje novih članov popolnoma v njih rokah. Člani so številnejši kakor odbor, njih stik s tovariši je gostejši. Pri skupni zaposlenosti je lažje mogoč razgovor o skupnih težnjah in o delovanju tega ali onega, predvsem pa lastnega društva. Potrebno pri tem pa je, da je član o svoji organizaciji dobro poučen, da jo nad vse spoštuje, ji zaupa in jo ljubi. O njenem namenu in pomenu mora imeti popolnoma jasne pojme. Član, kateri smatra svojo organizacijo le za nekaj predal, kamor od časa do časa ali pa ob vsaki mogoči priliki odklada svojo nevoljo, je za-se izgubljena ovca, za organizacijo pa nevaren plevel. Takim članom je nadležno plačevanje članarine, pohajanje sestankov in sodelovanje sploh, dočim je zavednemu članu vse to le v nekako veselje. Zaveden član presodi, da nobeno društvo brez gmočnih sredstev, ki jih črpa iz prispevkov članov, ne more živeti, kaj šele delati. Zaveden član se bo vselej rad udeleževal sestankov, da se v tem in onem pouči, da obrazil svoje težnje, se razgovori in sporazume s svojimi tovariši. Zavedni člani so spodbuda odboru, njega hrbtnica in ponos. Odbor zamore le tedaj uspešno in neustrašeno nastopiti, ako ima za seboj vrlo organizirano, močno četo zavednih članov, kremenitih značaja. V slogi je moč! Na močno in zavedno članstvo se odbor ne more nikoli in nikjer upirati in posledica temu je, da naposled še sam omedli.

Članom P. Z. je treba posebne in vztrajne zavednosti, ker jim ob njih službenih dolžnostih ni vselej in lahko mogoče odzvati se tudi društvenim zahtevam. A z orožjem dobre in trdne volje in prepričanja se lahko prevlada marsikatera dozdevno nepremagljiva ovira.

Rekli smo, da je uspešno delovanje odbora v prid celoti le takrat mogoče, ako ima ta za seboj močno armado. Kaj nam je torej storiti, da bomo močni? Vsak član si zastavi nalogo biti naborna komisija, ki bo kar najmarljivejše nabirala novince-člane za našo četo. To delo ti med tovariši ne bo težko, ako si o svoji organizaciji in njenem delovanju vselej dobro podkovan. Pravila moraš znati na pamet, znati jih moraš drugim tako pojasniti, da ti ne bodo mogli nikoli očitati, da si jih hotel »potegniti«. Pa tudi društvenega glasila ne zanemarijaj. Marljivo ga čitaj, da bodeš o razvoju društva vedno poučen ter bodeš znal dati pojasnil še drugim. Ne pozabi pa, da je glasilo le tedaj po vsebini polno in zanimivo, če mu pridno dopisuješ in ne čakaš malomarno, da ti urednik vse polno lepih novic kar iz svojega rokava iztisne.

Oprimimo se gesla: Iz malega zraste veliko, ter pojdemo pogumno na delo za našo boljšo bodočnost.

Draginjske in rodbinske doklade nameščencev.

Pol leta so jih nam obetal. To je zadostovalo, da sta imela trgovec in obrtnik časa dovolj vse cene in tarife za 40 do 70 odstotkov naviti. O višinah obljubljenih draginjskih doklad je vladala popolna tajnost, da železničarstvo ni moglo zavzeti stališča. Tudi naši ljudski zastopniki, ki jih volimo potem pa pošiljamo v Belgrad po dije-

te, so ali namenoma molčali ali so pa možaki za take »malenkosti« sploh ne zanimajo. In tako je zagledalo luč sveta skrupulacijo, ki je tistim, kateri so ga ustvarili naravnost v sramoto. Naredba o ureditvi draginskih doklad železniškim uslužbenecem kar mrgoli nesmiselnih določb ali bolje rečeno spak, katere bi v sedanjem veku in v količini civilizirani državi ne smele zagledati bele dne. Iz vsega skupaj odseva le eno: kapitalistična brezobzirnost. Če bi še krivično diferenciranje draginskih doklad uslužbenecem samim za silo prenesli, obsoditi pa moramo prav odločno to, da dobe nekatere kategorije uslužiteljev po novi naredbi manj, kakor so pa dobivali doslej. Ali se to imenuje izboljšanje gnotnega stanja železničarjev? Gotovo ne, ampak prifriganost hinavstvo. V svet se trobi o »znatnih« poviških doklad, v resnici so to pa le skrčenja. Računajo morda »merodajni« s tem, da se železničarjem želodci suše in krčijo, da se le-ti odvajajo se oblačiti itd., ali pa so tem socialistom možgani nevarno okameneli.

Krono zlobe in neumnosti obenem moramo pa imenovati določila o rodbinskih dokladah. Vrag si ga ve, komu je prišlo na um, spravljati pravico do rodbinskih doklad s privatnim imetjem, h kateremu pač ni prispevala ne država in ne železniška uprava. Če ima kak železničar kak bajto ali reber njive, si je to po največkrat od svojih in od ust svoje družine pritrgal. In ravno zaradi tega, da je po svoji marljivosti in varčnosti postal davkoplačevalec, naj bode sedaj z odtegnitvijo rodbinskih doklad kaznovan, ako plača na leto najmanj ali več kakor 5 dinarjev direktnega davka. Menimo, ako bi po vojni nastala še na luni kaka taka moderna država, kakor jo tvorimo mi, da tam ne bi našli tako brihtnih zakonodajalcev, priti bi morali po nje prav gotovo v Jugoslavijo. Vzemimo slučaj: A ima bojitico in košček zemlje za zelenjavo ter plača od tega letno 5 dinarjev neposrednega davka. Rodbinska doklada se mu neusmiljeno odreče, dasiravno ima za preživljati, recimo, petglavo družino. B ima sicer tudi nekaj posesti ter plača letno samo 4 dinarje 90 para, torej le za 10 para manj neposrednega davka, pa je tako srečen, da dobiva vse rodbinske doklade. Znano je, da dobivajo davčni uradniki premije za kar moč ugodne uspehe pri iztirjanju davkov. Ker pa so tudi ti uradniki beraško plačani ter prisiljeni loviti se za vsak ficek, si prav lahko mislimo, da pri odmerjanju davkov ne postopajo naravnost sebi v škodo. Če pomnimo, da je dandanes krona naš najmanjši denar, da se mali zneski nekaj izpod dinarjev kratkomalo in mirodušno zaokrožijo na celih dinarjev, tedaj si pač lahko mislimo, da pride marsikateri revni družinski oče po nedolžnem ob krvavo zaslužene rodbinske doklade. Da posestveci, obdavčeno z dinarji, ne more do, našati nikakega dobička, bi gospodi tam doli v Belgradu pač lahko pojasnil kmečki minister gospodin Pucelj, v njega odsotnosti pa upravitelj državnega posestva Belje, velesocialist gospod Ante Kristan. Ako bi hotela biti vlada pravična in dosledna, morala bi po zgorajšnjem receptu očacu gosp. Nikola Pašiču vse prejemke. Vsaj se pripoveduje o njem, da je gospodar več stotin milijonov zdrave valute, katere so gotovo ni prištrajali, kakor kak reven železniški čuvaj svojo siromašno bajto.

Za odpomoč temu se je mudila pred kratkim v Ljubljani deputacija naših članov z dežele proseče trkala na razna vrata, toda duh, ki vlada pri nas, obeta le malo uspeha. Skrbeti moramo predvsem, da rešimo z našimi pomožnimi akcijami kakega ruskega mužika gladne smrti, naše lastne otroke pa pustimo lačne in nage. Tak je naš socializem in nič drugačien.

Sam sebi nosi dobiček, kdor kupuje v lastni zadrugi. Kdor še ni član I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, ki ima svoje prodajalne v vseh večjih krajih Slovenije, naj takoj pristopi! Kjer ni prodajalne, naj se člani za njo pobrigajo pri vodstvu v Ljubljani, Kongresni trg štev. 2. — Pristopnina 10 K, delež 100 K, jamstvo dvojno!

Nova ureditev draginskih doklad delavcem. Prejeli smo vest, da je ministrski svet sklenil za delavce na železnicah v naslednji tabeli razvidne draginske doklade in sicer z veljavnostjo od 1. marca 1922 naprej.

kategorija delavcev	službena leta	I. II. III. IV. V.				
		krajevni razred				
		dinarov				
kvalificirani delavci	1 do 3	22	20	18	16	14
	3 do 10	24	22	10	18	16
	10 do 20	27	25	22	20	18
	čez 20 let	30	28	25	22	20
polkvalificirani delavci	1 do 3	19	17	15	14	13
	3 do 10	21	19	17	16	15
	10 do 20	23	21	19	18	17
	čez 20 let	26	24	22	20	18
nekvalificirani delavci s težko službo	1 do 3	19	17	15	14	13
	3 do 10	20	18	17	15	14
	10 do 20	21	19	18	17	15
	čez 20 let	22	20	19	18	17
nekvalificirani delavci s lahko službo	neglede na število službenih let	19	17	15	14	13
nekvalificirani začasni delavci		19	16	14	13	12

Rodbinske doklade se zvišajo na 3 dinarje za vsakega opravičenega družinskega člana na dan. Krajevni razredi so sledeči: I. razred — II. razred: Zagreb in Savski most; III. razred: Ljubljana, Maribor, Tezno, Postojna, Pliberk; IV. razred: Celje, Logatec, Ptuj, Sisak, Prevalje, Rakek, Daruvar; V. razred vsi ostali kraji.

Podrobnejša pojasnila in določila prinesemo, ko dobimo uradno objavo v roke. Zlasti bo treba doseči jasnih ugotovitev, kdor da je »polkvalificiran« delavec in pa kateri družinski člani so »opravičeni« do rodbinske doklade. Nadalje bi trebalo pravičnejšega razlikovanja med težkim in lahkim delom. Taki gumijasti pridevki naj bi sploh izginili, ker se z njimi delavstvu lahko občutno škoduje.

Obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani. Sprevodniki potniških vlakov nujno prosimo, da se vendar že enkrat izplačajo procenti od ubranih doplačil v letu 1921. So ljudje, ki sodijo o vzrokih tega zavlačevanja po svoje, ampak nikakor ne v čast uprave. Vsaj se vedno sklicujete na drž. železnico, toda v tem slučaju, ko morate znati, da ona te procente redno mesečno izplačuje, pa vi cincate. Vedeti bi morali, da ob teh razmerah, kakoršne mora preživljati nižji nastavljenec, krvavo težko pričakujemo vsak boren zaslužek, a vi ga nam pa iz neumljivih razlogov zadržujete. Čemu neki? Več sprevodnikov.

Inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani. Prosimo, ne postanite nervozni, ako se vam podrejeno osebje kaj in o čem pritožuje ter ne iščite takih sitnežev med njim. Časi strahovladanja so minuli, privaditi se bo treba poslušati pritožbe, ki bodo pa le tedaj izginile, ko zanje ne bo nobenega povoda več. Da pa nam bo treba še boja z vami, nam pričajo kupi pritožb, ki čakajo v naših predalih rešenja in ki prihajajo od vseh strani, ne samo iz Škofje loke.

Dopisi.

Z JESENIC.

Kaj vse si zmislijo naši kapitalisti?! Torej čujte Vi tovariši na Jesenicah in splošna javnost. K. I. D. namerava napraviti nove rake ker so stare že nerabne. Družba name-

rava napraviti nove rake iz betona. Vse to delo je oddala K. I. D. neki nemški družbi »Ast«, neznanu za koliko milijonov. Proti temu bi ne imeli nič ugovora. A drugo je, da povemo širni javnosti, kakšne hinavske lopovske zvijače sta si zmislili ti dve mastni družbi. Ti dve družbi hoteta napraviti iz ubogih proletarcev popolne sužnje in vse to na zelo modern način. K. I. D. je dala že več delavcem in obeta se še trimesečni dopust s tem pogojem, da morejo delavci delati pri švabski družbi »Ast«, ako pa kateri izmed delavcev ne bi hotel delati, se ga takoj odpusti in to pri K. I. D. isto. Tukaj vprašamo K. I. D. ali se ne sramuje priti s tako umazano korupcijo na dan in ali se ne sramuje, da krši pogodbo, ki je v Hotelu Triglav sklenjena in govori ako ne dela delavec pri svojem obratu in dela na prostem, ima samo 5% manj plače. Pri omenjeni družbi »Ast« pa zasluži poleg 5% manj še 10 do 20 K manj, odpadejo doklade in kar je še najbolj nesramno, v slučaju slabega vremena pa ajdi kod kuče, danes pada kiša, nečemo radit ništa. Hrane, obleke potreba vsak dan, a zaslužka ni. Kapital vidi vse to, vendar se noče ganiti. Povedano bodi, da so nekemu g. od družbe »Ast« že hoteli zrasti dvojni grebeni na glavi, a gotovo mu je prišlo na misel: »Stoj odmah.« Opozarjamo vse one, ki mislijo na delo pri tem podjetju, da naj nikar ne hodijo na Jesenice dokler se položaj ne izboljša. G. D. U.

VELENJE.

G. Valenčak v Velenju bi se rad opral, rekoč, da ne pade nobena krivda na njega, da se je ukinila aprovizacija v Velenju. Odkrito povedano, da je vse zastoj njegovo tožarenje in pranje. Krivda je na njem in na Čobalu s tem, ker ni bilo od strani socialistov, to je od Valenčaka in Čobala dovoljeno govoriti ne drugim delegatom, ki bi bili radi branili v resnici delavske interese. Sama sta delala, brez da bi se ozirala na druge, ki so smeli samo poslušati in molčati. Rudarska zveza je vložila nove zahteve. Valenčak se je izrazil, da se ne strinja. Seveda on agitira za konsum. Sedaj pa naj ljudstvo pomisli, kdaj je bilo delavstvo na boljšem prej ali sedaj. Preje ni bil nobeden rudar dolžan v trgovinah, sedaj pa so dolžni po več tisočev. Rudarji, sedaj pa sodite, sami, katera organizacija želi boljše Vam, ali ona Čobalova z Valenčakom ali Rudarska zveza, tiste se pa oklenite! Valenčak se je odločno izrazil, da naših zahtev on ne more in noče podpirati, potem sodite zopet kdo bo zopet kriv če ne dobimo aprovizacije nazaj. Rudar.

ZAGORJE OB SAVI.

Trboveljska premogokopna družba bo zopet porabila lepo vrsto tisočakov za zgradbo dvanadstopne vile, ki bo menda na uporabo uradnikov. Nič bi ne imeli proti temu, samo če bi se na drugo stran tudi za delavce rudarje zidalo. Zakaj se dela taka razlika. Uradniki v vilah in delavci rudarji pa še najnujnejših stanovanj ne. Znani so nam slučajji ko mora rudar hoditi 3—4 ure daleč v službo.

Zidava vile stane veliko. Zakaj bi se ne rajši bolj priprstoj in toliko, da bi tudi delavci bili deležni vsaj človekavrednih stanovanj.

Vedno ta razlika. Delavstvo zapomni si to in utrdi se, pomagaj si potom svoje samopomoči sam.

Tu se nam vsiljuje misel, da Trboveljski premogokopni družbi ni na tem, da bi imela zadovoljno delavstvo, temveč hoče imeti nezadovoljno.

LITIJA.

Dne 25. junija se je pri nas obhajala desetletnica Narodno socialne zveze. Po predhodnih poročilih smo mislili, da bo ta dan pokala cela Litija, pa smo se precej zmotili. Na splošno pravijo ljudje, da je bila celotna prireditelj zelo klaverna in da je bila naša veselica veliko bolj dostojna in prikupna. Nazadnje so se še precej stepili, da je bilo treba bolniške pomoči. Takšnih prireditev naj še več napravijo, ker je to najboljša reklama za nje.

Urednik: Gustelj Cvikelj.

Izdajatelj: Konzorcij »NAŠA MOČ«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.